

Farm-Uppi – Elinvoimaa ja start-up -innovaatioita maaseutualueille

Hankkeen kotimaan tutustumismatka:

Mathildedalin ruukkikylään tutustuminen 25.6.2020

Mathildedal on kylä ja pieni ruukkiyhdykskunta entisen Mathildedalin rautaruukin ympäristössä Salon kaupungissa. Kankirauoista tunnettu kylä on syntynyt ruukin ympärille 1800-luvun puolesta- välistä alkaen. Kolmen ruukin ryppäällä (Mathildedal, Teijo ja Kirjakkala.) on ollut vahva erikois- tuminen rautaan.

Mathildedal oli 1900-luvun alkuvuosikymmeninä osa Teijon Tehtaat Osakeyhtiötä ja ruukissa val- mistettiin maatalouskoneita ja -laitteita. 1950-luvulla toiminta laajentui, ja alueella toimi telakka ja laivojen purkaamo. Mathildedalissa koottiin myös autoja. 1970-luvulla Mathildedalissa toimi enää pienteollisuusyrityksiä, ja lopulta kaikki teollinen toiminta päättyi konkurssiin 1978. Kylän elinvoima alkoi hiipua.

1980-luvun lopulla Reino Meriläinen osti Teijon ja Mathildedalin ruukit sekä kartanot ja lähti kehit- tämään alueesta matkailukeskusta, Meri-Teijoa. 1990-luvun lamassa Meri-Teijo yhtiö teki konkurssin ja ruukin alueen rakennukset ja toiminnot pirstaloitiin “roskapankeille”. Tämän jälkeen monet entiset työntekijät ostivat Meri- Teijon yhtiön toimintoja ja heistä tuli matkailu- yrittäjiä.

Mathildedalin ruukkialue oli hiljainen, kunnes Tuula ja Harri Gustafsson ostivat alueen vuonna 2003. Idea alueen kehittämistä lähti, kun Tuula yhdessä tyttärensä Kristan kanssa tutustuivat omatoimisesti alueeseen ja rakennuksiin. He aloittivat ideoinnin kulttuurikeskuksesta ja alueen historian tarinallistamisesta matkailuelinkeinoja ja vapaa- ajan palveluja kehittämällä. Nykyisin Gustafssonien kiinteistöyhtiö omistaa osan ruukin alueen ra- kennuksista. Kaiken kaikkiaan lähes kaikki Mathildedalin ruukkikylän rakennukset ovat käytössä.

Mathildedalin alue oli laivojen purkaamotoiminnan takia hyvin saastunutta. Gustafssonit lupautui- vat teollisuustontin ostovaiheessa puhdistamaan alueen maaperää. Vuodesta 2004 eteenpäin aluetta siivottiin ja alueella alettiin järjestää tapahtumia. Kyläyhteisön yhteisöllisyys oli jo tuohon aikaan hyvin vahvaa ja aluetta kunnostettiin pitkälti talkoovoimin. Muutama vuosi myöhemmin perustet- tiin Mathildedalin kulttuuriyhdistys, jolla on ollut vahva rooli alueen kehittämisessä. Krista Gus- tafsson painotti, että tapahtumilla pitää olla jatkumo. Aluksi kävijöitä Mathildedalissa oli kymme- niä, sitten satoja ja lopulta niitä on ollut tuhansia.

Mathildedalin kukoistus alkoi 2010-luvulla. Suurin veturi tähän oli yhteistyö alueen yrittäjien kanssa. Vuosikymmenen alussa avattiin ensimmäinen ravintola ja vuotta myöhemmin vanha kankirautavarasto muuntui juhla- ja kokoustilaksi. Vuonna 2012 tyhjään teollisuustilaan restauroitiin elokuva-studio. Vuonna 2013 avautuivat hotelli sekä Ruukin kehräämö. Aina tähän kesään saakka joka vuosi alueelle on tullut uutta liiketoimintaa. Mathildedal hiljenee talvikuukausina, mutta toimintaa pystytään ylläpitämään lähes ympärivuotisesti. Yrittäjien on täten oltava realistia tullessaan harjoittamaan liiketoimintaa alueelle. Useimmat ovatkin kehittäneet kivijalkatoiminnan oheen mm. verkko-kauppatoimintaa, jolla he pystyvät kattamaan hiljaisempia aikoja.

Mathildedalin ruukin loistoaikoina asukkaita kylällä oli jopa 2000. Nykyisin vakituksia asukkaita on noin 130, joista suuri osa on yrittäjiä. Sesonkiaikaan asukasmäärä moninkertaistuu. Loma-asuntoja alueella on reilu 400.

Mathildedalin tarinan kulmakivet ovat kehittämistyön pitkäjänteisyys ja visionäärisyys. Kyläyhteisö on hyvin samanhenkinen ja yhteisöllisyyden tunne on vahva. Paikallisuuden korostaminen näkyy myös alueen raaka-ainehankinnoissa ja lähi- ja luomuruoan suosiminen on yrityksille tärkeää. Ajatusmaailman ympärille on syntynyt uudenlaista liiketoimintaa vuosien mittaan. Oiva liiketoiminnan kehittämispöytä on, että tuotteen on oltava ostettavassa muodossa.

Ruukin Kehräämössä ja Puodissa myydään alpakan villasta valmistettuja valmiita tuotteita sekä lankaa.

Ruukkialueen tunnelmaa

Yritysten ja muiden toimijoiden välinen yhteistyö on ollut koko 2010-luvun alueen kehittämisen kulmakivi. Yleensä Mathildedaliin tullaan alueen takia, ei välttämättä yksittäisen yrityksen.

Teollisuushalliin restauroitu juhlatila on varattu jo seuraavalle kahdelle kesälle.

Matildankartanon leipomo & ravintola www.matildankartano.fi

Elina Rantamäki ja Tuomo Holm muuttivat Helsingin sykkeestä maaseudulle Matildan kylään. Aluksi pariskunta työskenteli muualla, mutta haave yritystoiminnasta oli molempien ajatuksissa. Elina harrasti leipomista ja Tuomo oli kiinnostunut oluiden valmistamisesta. Tästä yritysidea muodostui ja Matildan kylään avattiin Kyläpanimo sekä Kyläleipomo. Aluksi leipomo toimi panimon tiloissa, mutta yritystoimintojen laajentuessa tilat kävivät ahtaiksi. Pariskunta osti myynnissä olevan Matildankartanon ja muuttivat asumaan kartanon yläkertaan. Toukokuussa 2019 leipomo ja ravintola avattiin kartanon alakertaan.

Leipomossa valmistetaan hapanjuurella leivottua leipää ja pullaa. Leivonnassa käytetään Riihi-puodin luomujauhoja. Lauantaisin kartanolla on suosittu artesaanipizzapäivä, joiden täyteenä käytetään kasviksia ja hedelmiä. Kartanon uutuuksena on itsevalmistettu artesaanijäätelöä, johon käytetään paikallisia marjoja. Lisäksi ravintolasta voi ostaa kyläpanimon oluita ja lähialueen siidereitä sekä limonadeja.

Kesät ovat kartanossa kiireistä aikaa ja silloin työntekijöitä on noin 10. Ruokamyyntiä on kesäisin paljon ja annoksia menee vilkkaimpina päivinä 200 - 300. Ravintolassa ei suunnitella ruokalistaa etukäteen, vaan käytetään lähituottajien tuoreita raaka-aineita aina sesongin ja saatavuuden mukaan. Asiakas voi nauttia ruuan sisällä kartanon tiloissa tai kartanon niityllä.

PetriS Chocolate www.petris.fi

Petri ja Nina Sirén perustivat Mathildedalin vanhaan kyläkouluun ihastuttavan suklaapuodin ja kahvilan sekä harjoittavat siellä myös majoitustoimintaa. Kahvilassa myydään herkullisia käsintehtyjä suklaita ja kakkuja. Innostus suklaiden tekemiseen lähti Petrin intohimosta suklaiden valmistamiseen ja vuonna 2008 he aloittivat yritystoiminnan suklaiden parissa. Yritystoiminta lähti liikkeelle Fiskarsin Ruukista ja yritystoiminnan laajentuessa myymälöitä on ollut useita pääkaupunkiseudulla. Nykyään Mathildedalin suklaapuodin lisäksi heillä on myymälä Vanhassa Porvoossa.

PetriS Chocolaten herkullisia suklaita.

Retkellä havaittuja muita alueen mielenkiintoisia yrityksiä:

- Ravintola Ruukin krouvi www.ruukinkrouvi.fi
- Hotel & Cafe Mathildedal www.mathildedal.fi
- Second Chance www.secondchance.fi
- Ruukin Kehräämö ja Puoti www.ruukinkehraamo.fi
- Mathildedalin Kyläpanimo & Olutpuoti www.kylapanimo.fi
- Mathildedalin Ruukkitehtaat www.mathildedal.fi
- Huldan puoti www.mathildedal.fi